

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Stredná odborná škola ekonomická, Stojan 1 052 01 Spišská Nová Ves
4. Názov projektu	Rozvojom gramotnosti k lepšiemu uplatneniu na trhu práce
5. Kód projektu ITMS2014+	312011Z493
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľská gramotnosť
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Renáta Krajňáková
8. Školský polrok	február 2022 - jún 2022
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	http://sosesnv.edupage.org/

10.

Úvod:

Práca klubu čitateľskej gramotnosti bola zameraná na výmenu skúseností s využívaním nových progresívnych a moderných nástrojov pre inovácie a čitateľské jazykové zručnosti, s využívaním didaktických postupov a metód orientovaných na rozvoj kľúčových kompetencií, s aplikovaním inovatívnych metód a foriem práce, na identifikovanie problémov vo vzdelávaní a možné spôsoby riešenia

Stručná anotácia

Pod čitateľskou gramotnosťou rozumieme schopnosť nielen čítať text, ale aj pochopiť jeho obsah a so získanými informáciami aj pracovať. Naozaj nie je dôležitá rýchlosť čítania, ale podstata spočíva v tom, aby sa text správne pochopil. S čitateľskou gramotnosťou sa upevňujú aj komunikatívne schopnosti žiaka, jeho čitateľské návyky, postoj a utvára sa priestor pre vlastné jazykové prejavy. V procese učenia, tak žiak nadobúda aktívnu účasť.

Prioritným cieľom práce pedagógov v klube ČIG bolo transformovať čitateľskú gramotnosť do výchovno-vzdelávacieho procesu predmetov slovenský jazyk a literatúra, dejepis. Aby sa dosahovali kladné výsledky, do vyučovacieho procesu sme zaraďovali individuálny prístup, názornosť, rôzne didaktické pomôcky, didaktické formy vyučovania, prácu s digitálnymi technológiami.

Počas stretnutí členovia klubu analyzovali a vyhodnocovali projekty, odovzdávali si skúsenosti a diskutovali o aktuálnych otázkach.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, aktivizácia žiakov, progresívne metódy a formy, kompetencie, čítanie s porozumením, analýza, syntéza, prieskumno-analytická činnosť, medzipredmetové vzťahy, implementácia, vzdelávací proces, čitateľské stratégie,

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Písomný výstup vychádza z aktuálneho stavu a kooperácie pedagogických zamestnancov na témach, ktoré sa týkajú čitateľskej gramotnosti, ako aj výmenou znalostí a skúseností medzi vyučujúcimi. Vychádza z praktickej skúsenosti pedagogických zamestnancov Strednej odbornej školy ekonomickej. Cieľom písomného výstupu je sumarizácia doterajších skúseností s aplikáciou inovatívnych metód, foriem, práce s interaktívnymi technológiami, s modernizáciou a digitalizáciou textov, s internetovými zdrojmi. Cieľom výstupu je predloženie efektívnych spôsobov práce s textom, metód, foriem, ktoré na základe analýzy výsledkov práce žiakov v oblasti čitateľskej gramotnosti vyplynuli ako najvhodnejšie.

Jadro:

Popis témy/problém

Oblasť čitateľskej gramotnosti je začlenená nielen vo všeobecno-vzdelávacích predmetoch anglický jazyk, nemecký jazyk a slovenský jazyk, ale aj v predmetoch matematika, informatika, ekonomika a ďalších odborných predmetoch. Z tohto dôvodu sme na stretnutiach identifikovali problém vo vzdelávaní. Vo všeobecnosti je problémom nesprávny postup pri práci s textom a extrahovaním informácií, nedostatočná digitálna databáza vzdelávacích programov, nedostatočná spätná väzba od žiakov. Pedagogickí zamestnanci vytvorili databázu textov s rozličnými typmi úloh, digitalizované texty na prácu s interaktívnou technikou, s audio nahrávkami a interaktívnymi prezentáciami. K zvýšeniu úrovne čitateľskej gramotnosti vo všetkých predmetoch prispieva používanie edukačných stránok, materiálov, interaktívnych cvičení a využívania hybridného vyučovania online/offline.

Dôležitým faktorom pre napredovanie žiakov je priebežné získanie spätnej väzby, ktorá nám poskytuje orientačné informácie v ďalšom procese rozvíjania čitateľskej gramotnosti. Na základe zistených informácií vzniká priestor na odbúranie negatívnych javov a návykov u žiakov pri práci s textom a možnosť zvoliť iné metódy a formy práce, ktoré by priniesli progres. Podstatou osvojenia čitateľskej gramotnosti je porozumenie textu, schopnosť použiť základné informácie v rôznych učebných a životných situáciách, identifikovať informácie v texte, schopnosť dedukcie a interpretácie informácií z textu, schopnosť kriticky analyzovať a hodnotiť text. Všetky tieto zložky čitateľskej gramotnosti je možné si osvojiť na základe získania a použitia základných kľúčových kompetencií ako sú: sociálne komunikačné

kompetencie, kompetencia učiť sa, kompetencia vnímať a chápať kultúru, kompetencia riešiť problémy, komunikačná a literárna kompetencia. Je potrebné zároveň rozvíjať jazykovú a slohovú zložku vo všetkých predmetoch. K získaniu kľúčových kompetencií čitateľskej gramotnosti je vhodné stručné alebo podrobné reprodukovanie textu (v závislosti od typu textu), beseda o prečítanom, dialogizácia, vyhľadávanie kľúčových informácií v texte, tvorenie otázok, využívanie interaktívnych metód pri porozumení textu. Na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti využívame prácu s digitálnymi textami, kde sú žiaci nútení využívať mentálne stratégie, interpretáciu, dedukciu, analýzu a hodnotenie. Žiakom predkladáme podnety na diskusiu, vyjadrovanie názorov, vzájomnú kooperáciu a prezentáciu výsledných zistení tak, aby boli žiaci nútení reagovať a zapájať sa. Všetky aktivity prispôbujeme veku a individuálnej odlišnosti žiakov.

Pripravovali sme materiály pre žiakov všetkých ročníkov. Venovali sme sa analýzám diel, hľadali súvislosti so súčasnosťou, porovnávali spôsoby spracovania tém. Veľkú pozornosť sme samozrejme venovali práci žiakov, ich samostatnosti práce s textom, tvorivosti pri prezentovaní svojich poznatkov.

Čitateľská gramotnosť sa obrátila aj smerom k autorom lyriky M. Rúfus, M. Válek. Interpretovali sa ukážky diel a ich analýza.

Ukážka

Milan Rúfus – Žene

Mala si mien, keď sa jar hrala s nami.

Bývala si v nich celá premenená.

Dnes ti už vravím iba jedno: mami.

A sú v tom mene všetky dávne mená.

Odišla azda? Never, nie je iná,

len inak hľadá zo vzdialených brehov.

To iba hrozno prešlo cestou vína.

Nestratilo sa ani zrnko z neho.

Už neprebúdaj blúznivé a spiace,

Keď štíhlou dľaňou krájaš svojim chlieb.

Nič nestrácaš. Nič, veď je toto viacej.

O čo je viacej nás. Nás – mňa i teba.

1. Milan Rúfus nebol:
A: básnik
B: esejista
C: literárny historik
D: dramatik
2. Podčiarknutý básnický prostriedok v ukážke predstavuje:
A: prirovnanie
B: personifikáciu
C: epiteton
D: anaforu
3. Podčiarknutý básnický prostriedok v ukážke predstavuje:
A: prirovnanie
B: personifikáciu
C: epiteton
D: anaforu
4. Ktoré dielo nepatrí do Rúfusovej tvorby?
A: Dotyky
B: Až dozrieme
C: Modlitbičky
D: Chlapec maľuje dúhu
5. Rúfus sa inšpiruje aj vidieckymi motívmi. Synonymum k slovu vidiecky je:
A: spoločenský
C: sakrálny

B: rustikálny   D: mestský

6. Koľko strof obsahuje ukážka?
7. Z ukážky vypíšte básnickú otázku.
8. Napíšte opozitum k zvýraznenému slovu v ukážke.

Ukážka 3

A. S. Puškin- Kapitánova dcéra

A.S. Puškin: Kapitánova dcéra "Ach, Peter Andrejevič! " povedala a zalomila rukami. "To je deň! Takáto hrôza!" "A čo Mária Ivanovna?" opýtal som sa netrpezlivo. "Čo je s ňou?" "Slečna žije," odvetila Palaša. "Schovala sa u Akuliny Pamfilovny." "U popovej ženy!" skríkol som v hrôze." Preboha! Ved' je tam Pugačov!" Vybehol som z izby, v okamihu som sa ocitol na ulici a ozlomkrky som sa rozbehol do kňazovho domu, nič nevidiac, nič necítiac. Tam sa ozýval krik, smiech a spev... Pugačov hodoval so svojimi druhmi. Palaša ta pribehla za mnou. Poslal som ju, aby potichučky vyvolala Akulinu Pamfilovnu. O chvíľu popova žena vyšla ku mne do pitvora s prázdnu fľaškou v ruke. "Preboha, kde je Mária Ivanovna?" opýtal som sa nevýslovne vzrušený. "Leží, holubienka, v mojej posteli, tam za priehradkou, " odvetila poova žena. "Viete, Peter Andrejevič, len-len, že nás neprikvačilo nešťastie, ale, chvalabohu, všetko sa dobre skončilo: lotor práve zasadol k obedu, keď sa, chuderka moja, prebrala a zastenala."

č. 1: Označte správnu charakteristiku vety "Slečna žije".

- a) Jednoduchá, jednočlenná, holá
- b) Jednoduchá, jednočlenná, rozvitá
- c) Jednoduchá, dvojčlenná, rozvitá
- d) Jednoduchá, dvojčlenná, holá

č. 2: Ktorý slohový postup prevláda v ukážke?

- a) informačný
- b) rozprávací
- c) opisný
- d) výkladový

č. 3: Aký typ rozprávania je použitý v ukážke?

- a) ja-rozprávanie
- b) on-rozprávanie

č. 4: Kto je rozprávačom príbehu?

- a) Peter Andrejevič Griňov
- b) Mária Ivanovna

- c) Pugačev
- d) Palaša

č. 5: Ktorá zo ženských hrdiniek je kapitánova dcéra?

- a) Mária Ivanovna
- b) Palaša
- c) Akulina Pamfilovna
- d) Vasilisa Jegorovna

č. 6: Ktorý tvar inštrumentálu singuláru od spojenia "so svojimi druhmi" je správny?

- a) so svojim druhom
- b) so svojím druhom
- c) zo svojim druhom
- d) zo svojím druhom

č. 7: Ktoré znaky romantizmu nájdeme v diel Kapitánova dcéra?

- a) na pozadí historických udalostí sa rozvíja príbeh lásky s prekážkami
- b) postavy sú idealizované - dobré a zlé
- c) autor využíva ľudovú slovesnosť
- d) v diele prevládajú prvky racionalizmu

č. 8: Obdobie romantizmu nasleduje po:

- a) baroku
- b) realizme
- c) klasicizme
- d) humanizme a renesancii

č. 9: Stotožnenie sa autora s literárnou postavou a využitie autobiografických prvkov je:

- a) alegória
- b) autobiografia
- c) anotácia
- d) autoštylizácia

č. 10: Čo je titanizmus?

- a) vyzdvihovanie silného jedinca
- b) boj jednotlivca proti neprežiteľným silám
- c) opieranie sa o city a citové zážitky
- d) uprednostňovanie citu pred rozumom

č. 11: Ktorý zo znakov nepatrí medzi znaky svetového romantizmu?

- a) utiekanie sa do minulosti
- b) vyzdvihovanie silného jedinca
- c) hlavný hrdina túži po veľkej láske
- d) optimistický prístup k životu

č. 12: Ktorá z uvedených možností nevystihuje romantického hrdinu?

- a) silný individualista, cíti sa nepochopený a osamelý
- b) prežíva lásku, ktorá zostáva nenaplnená, miluje ideál ženy
- c) človek z okraja spoločnosti, výnimočný pôvodom a osudom
- d) jeho charakter vytvárajú doba a okolnosti

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Členovia klubu podporujú žiakov pri práci s IKT zariadeniami, priebežne dopĺňajú a rozvíjajú digitálnu databázu textov a úloh. Rozvíjajú jednotlivé úrovne čitateľskej gramotnosti pomocou dostupných zdrojov, vymieňajú si materiály a vzájomne zaškofujú pedagógov na základe vlastných znalostí pri práci s konkrétnym vzdelávacím programom.

Zapájame progresívne a inovatívne metódy a zameriavame pozornosť na spôsoby a možnosti získavania detailnejšej spätnej väzby v rámci rozvíjania čitateľskej gramotnosti. Nové metódy zavádzame systematicky s ohľadom na individuálne zručnosti a tempo žiakov.

Dôležité je pokračovať v aplikovaní riadeného rozhovoru so žiakom, realizovaní rôznych projektov, v pozorovaní a dotazníkovej forme spätnej väzby na monitorovanie aktuálnej čitateľskej gramotnosti žiakov.

Cieľom uvedených krokov je vytvoriť návyk pri práci s informáciami a textom a implementovať inovatívne metódy vzdelávania. Stretnutia a výmena informácií medzi členmi pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti sú dôležitým medzníkom pre rozvoj kompetencií a zvýšenie úrovne edukácie žiakov a pedagógov.

Záver:**Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov**

- členovia klubu zvyšovali úroveň čitateľskej gramotnosti prostredníctvom čítania s porozumením
- rozoberali možnosti realizácie rôznych metód
- možnosti zlepšenia čitateľskej gramotnosti
- analýza a vyhodnotenie úloh žiakov
- vzájomná výmena informácií medzi členmi klubu
- podpora pozitívnej motivácie žiakov
- individuálny prístup k žiakom, ktorí majú nedostatky v čitateľskej gramotnosti
- zapájať žiakov do rôznych aktivít a podnecovať ich

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	PhDr. Renáta Krajňáková
12. Dátum	30. 06. 2022
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Andrea Iovdijová
15. Dátum	30. 06. 2022
16. Podpis	